

BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENEN SUÇLAR

Büşra ÖZERKEKOĞLU*

Öz

TCK'nın 150/1. fıkrasında düzenlenen; bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla işlenen yağma suçu, kendisine özgü özellikleri olan bir suçtur. Alacağın tahsili amacıyla mağdura karşı cebir veya tehdit uygulanması ile bu suç oluşmuş olur. Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla işlenen yağma suçu, TCK'nın 148. maddesindeki yağma suçunun daha az cezayı gerektiren bir hali olarak TCK'da düzenlenmiştir. TCK'nın 150/1. fıkrasına benzer şekilde TCK'nın 144/1-b bendi ile hırsızlık suçuna, TCK'nın 159/1. fıkrası ile dolandırıcılık suçuna, alacağın tahsili amacıyla bu suçların işlenmesi halinde uygulanacak bir nevi haksız tahrik hükmü düzenlenmiştir.

Çalışmanın içeriği, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacı ile işlenen suçlar, bu suçların hukuki nitelikleri, bu suçların oluşması için gereken şartların incelenmesine ilişkindir.

Anahtar Kelimeler

• Yağma Suçu • Alacağın Tahsili • Daha Az Cezayı Gerektiren Hal • Hırsızlık Suçu • Dolandırıcılık Suçu

* Hâkim, Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı, Konya, Türkiye | Judge, Cand. LL.M., Selçuk University Institute of Social Sciences, Department of Public Law, Konya, Turkey.

✉ dunhambus5@gmail.com • ORCID 0000-0001-9986-4885

📄 Atıf Şekli | Cite As: ÖZERKEKOĞLU Büşra, "Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenen Suçlar", *SÜAMYOD.*, C. 6, S. 1, 2023, s. 1-36.

🔍 İntihal | Plagiarism: Bu makale intihal programında taranmış ve en az iki hakem incelemesinden geçmiştir. | This article has been scanned via a plagiarism software and reviewed by at least two referees.

CRIMES COMMITTED WITH THE PURPOSE OF COLLECTION OF RECEIVABLE BASED ON LEGAL RELATIONSHIP

Abstract

The crime in paragraph 150/1. of the TCK is a personal crime. This crime occurs when force or threat is applied against the victim for the purpose of collecting the receivable. It is regulated in the TCK as a less punishable form of plunder in Article 148 of the TCK. Similar to the 150/1 clause of the TCK, the 144/1-b clause of the TCK has regulated the crime of theft, and the clause 159/1 of the TCK has regulated the crime of fraud, a kind of unjust provocation provision to be applied in case these offenses are committed for the purpose of collecting the receivables. The content of the study is about the crimes committed with the aim of collecting a receivable based on a legal relationship, the legal characteristics of these crimes, and the examination of the conditions necessary for the occurrence of these crimes.

Key Words

• The Crime of Plunder • The Collection of Receivables • The Case Requiring Less Punishment • The Crime of Theft • The Crime of Fraud

GİRİŞ

Hukuki ilişkinin tahsili amacıyla işlenen suçlar, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'ndaki suçların temel şekillerine ek olarak ayrı ayrı düzenleme altına alınmıştır. Örneğin TCK'nın 144/1-b, 150/1 ve 159. maddelerinde hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık suçunda hukuki bir ilişkiye dayalı bir alacak yani hak söz konusu ise bu husus daha az cezayı gerektiren hal olarak tanımlanmıştır¹.

Alacak hakkına dayanan bir borç ilişkisinde borçlu, borcunu ödeme yükümlülüğüne sahipken alacaklı da alacağı talep hakkına sahiptir². Borçlunun, borcunu alacaklıya ödememesi durumunda alacaklı, dava açmak veya icra takibi başlatma hakkına sahiptir. Ancak alacaklı, bu haklara başvurmadan veya başvurduktan sonra alacağını kendisi almak ister ve hırsızlık eylemi gerçekleştirir ise TCK'nın 144/1-b fıkrasındaki; dolandırıcılık eylemi gerçekleştirir ise TCK'nın 159/1. fıkrasındaki; borçluya karşı cebir veya tehdit uygularsa TCK'nın 150/1. fıkrasındaki suçun oluşmasına sebebiyet vermiş olur.

¹ **Hafizoğulları**, Zeki, Malvarlığına Karşı Suçların Ortak Genel Yapısı, Turgut Akıntürk'e Armağan, Beta Yayınları, Ankara, 2008, s. 157.

² **Oğuzman**, Kemal/Öz, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. baskı, Vedat Kitapçılık, C.2, İstanbul, 2017, s. 14.

I. KAVRAMLAR

A. Hak Kavramı

Hak, bir şeyi yapmak veya başkalarından belirli bir şekilde davranmayı veya bir şeyi yapmayı isteme yetkisidir³. Hak sahibi esasen isteme yetkisine sahip kişidir⁴.

İrade teorisine göre hukuk sınırları içerisinde kalmak kaydı ile bireyin iradesi korunur⁵. Hukuk düzeni alacak hakkını koruduğu gibi talep etme şekillerinin de hukuki olmasını gerektiğini savunur. Bu nedenle irade teorisi ile kendiliğinden hak alma fiilleri bağdaşmamaktadır⁶. Menfaat teorisi; irade teorisine eleştiri getirmiştir. Menfaatin varlığı hak sahibine talepte bulunma veya dava açma hakkı verir⁷. Menfaatin korumasının sağlanabilmesi için menfaat sahibinin talebi gerekir. Analitik Görüş'e göre ise hak kavramı hukuki ödev kavramı ile ilişkilendirilmelidir. Egemen güç belirli bir davranışın yapılmasını veya belirli bir davranıştan kaçınılmasını yani yapılmamasını emrettiği zaman hukuki bir ödev ortaya çıkar⁸. Alacak hakkının varlığı borcun ödenmesi ödevi ile bir anlam ifade eder⁹. Bu görüşe göre hukuki ödevler kendi himayesinde bir emir içerir. Borçlunun edim yükümlülüğü, bir hukuki ödev iken aynı zamanda borçlunun uyması gereken bir emirdir.

B. Alacak Hakkı

Alacak hakkı, alacaklı sıfatına sahip bir kimseye salt borçlu sıfatına sahip bir kimseden belirli bir davranışta bulunmasını isteme yetkisi veren bir haktır¹⁰. Alacaklı, sahip olduğu alacak hakkı kapsamında borçludan bir şeyin verilmesini, yerine getirilmesini, yapılmasını veya yapıl-

³ **Güriz**, Adnan, Hukuk Başlangıcı, 18. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018, s. 49.

⁴ **Güriz**, Hukuk Başlangıcı, s. 49.

⁵ **Koç**, Ziya, Felsefi, Hukuki ve Cezai Yönleriyle Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla Yağma (TCK m. 150/1), On iki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019, s. 103.

⁶ **Gözübüyük**, A. Şeref, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 39. baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017, s. 171.

⁷ **Güriz**, Adnan, Hukuk Felsefesi, 13. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018, s. 123; **Gözübüyük**, s. 172.

⁸ **Koç**, s. 104.

⁹ **Güriz**, Hukuk Başlangıcı, s. 53.

¹⁰ **Günay**, Mehmet, "Yağma Suçunun Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsil Amacıyla İşlenmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Haziran 2015, s. 463.

mamasını isteyebilir¹¹. Borçlunun borçlanması yani edim yükümlülüğü alacaklı açısından alacağı ifade eder¹². Hakkın konusu, alacak hakkı ise alacak hakkı bir para veya eşyadan kaynaklanıyor olabilir. Hakkın konusu hak sahibinin kişilik alanı ise başkalarının yaşam ve davranış alanları ile alakalıdır¹³.

Alacak hakkının nispi olması nedeniyle, sadece borçluya karşı ileri sürülebilir yani üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez. Borç ilişkisinin dışında kalan üçüncü kişilerin alacak hakkını ihlal etmesi söz konusu olmaz¹⁴.

Alacak hakkı bünyesinde yararlanma hakkını ve malvarlığı hakkını barındırır. Alacak hakkı niteliği itibari ile sayı ve konu tür olarak sınırsızdır. Bu özelliği sayesinde aynı haklardan ayrılırlar.

C. Borç İlişkisi

Borç ilişkisinin sükreleri alacaklı ve borçlu iken konusu edimdir. Alacaklı; aktif taraf olarak talep etme yetkisine sahip olan gerçek veya tüzel kişiye denir. Borçlu; pasif taraf olarak edim yükümlülüğü yüklenen gerçek veya tüzel kişiye denir.

Edim, borç ilişkisinin konusudur¹⁵. Edimler; verme-vermeme (örneğin; satım, bağış..), yapma-yapmama (örneğin; eser, hizmet vb.), maddi edimler, hukuksal edimler gibi bir çok şekilde çeşitlendirilebilir.

Borç ilişkisi nedeniyle doğacak olan hak, nispi hak özelliğine sahiptir. Yani sadece ilişkinin taraflarına yetki ve yükümlülük yükler. Borç ilişkisinin dışında kalan üçüncü kişilerin alacak hakkını ihlal etmesi söz konusu olmaz¹⁶. Sözleşmenin tarafı olmayan üçüncü kişilerin sözleşme nedeniyle yetki ve yükümlülükleri yoktur. Ancak üçüncü kişi lehine

¹¹ **Dural**, Mustafa/Sarı, Suat, Türk Özel Hukuku, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, C.1., 4. baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2010, s. 136.

¹² **Eren**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015, s. 48.

¹³ **Urusak**, Uğur, Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Bir Hakkın Kullanılması, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010, s. 7.

¹⁴ **Resioğlu**, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2005, s. 30.

¹⁵ **Koç**, s. 113.

¹⁶ **Dural/Sarı**, s. 137.

yapılmış bir sözleşmenin mevcut olması halinde üçüncü kişinin talep hakkı doğabilecektir¹⁷.

Borç ilişkileri sınırlı sayıda değildir. Kanundaki borç ilişkileri olarak TBK'da "Özel Borç İlişkileri" başlığı altında birçok borç ilişkisi tanımlanmıştır. Kanunla borç ilişkilerine bir sınır getirilmediğinden kanunda tanımlanmayan bir borç ilişkisi de kurulabilir¹⁸.

Borç ilişkileri süreli ilişkilerdir¹⁹. Zamanaşımı ve kanundaki borcu sona erdiren sebepler borcu sona erdirir.

Borç ilişkilerinden doğan haklar asli veya feridir²⁰. Asli hak alacaklının, alacağını talep etme hakkı iken ferî hak, asli hakkı genişleten ve ya garanti altına alan haklardır. Borç ilişkisinde asli hak olarak alacak hakkı vardır. Alacaklı alacağını alabilmek için dava ve takip yetkisine sahiptir. Borç ilişkisinden doğan ve alacak haklarını genişleten haklara örnek olarak faiz, cezai şart veya gecikme tazminatı verilebilir²¹. Borç ilişkisinden doğan ve alacak hakkını garanti altına alan haklara da kefalet ilişkisinde kefile, rehin sözleşmelerinde rehin verene, garanti sözleşmelerinde garanti verene karşı ileri sürülebilecek haklar örnek verilebilir²².

Alacak hakkı ile alacağı talep etme hakkı farklı kaynaklardır²³. Alacak hakkı sözleşme ile birlikte doğarken ileri bir tarihli bir vade öngörülmüş ise alacağı talep hakkı vade tarihi ile doğar ve sözleşme sona erse dahi devam edebilir.

1. Eksik Borç Kavramı

Alacaklı, alacağını talep, dava ve cebri icra yetkilerinden birine, birkaçına veya hepsine sahip değilse eksik borçtan söz edilir. Eksik borçlarda borçlu, borcunu yerine getirmemesi halinde sorumlu değildir²⁴. Bu eksikliğe rağmen hukuk düzeni bu borçları tamamen etkisiz saymamak-

¹⁷ Oğuzman/Öz, s. 18.; Reisoğlu, s. 34.

¹⁸ Koç, s. 117.

¹⁹ Koç, s. 117.

²⁰ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 11/02/2020 tarih ve 2016/21-400E., 2020/119K.

²¹ Koç, s. 118.

²² Kılıçoğlu, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018, s. 31.

²³ Koç, s. 119.

²⁴ Koç, s. 122.

ta; bunların borçlu tarafından gönül rızasıyla ifa edilmesi halinde normal borcun ifası gibi geçerli kabul etmiştir²⁵. Örnek olarak kumar ve bahis borçlar, evlenme simsarlığı, zamanaşımına uğramış borç ve ahlaki görevlerden doğan borçlar verilebilir.

Evlenme simsarlığı TBK'nın 524. maddesinde: "Evlenme simsarlığından doğan ücret hakkında dava açılmaz ve takip yapılamaz." şeklinde düzenlenmiştir. Simsar veya eski deyişle tellal, genel olarak ücret karşılığında bir sözleşmenin yapılması olanağını hazırlayan veya sözleşmenin yapılmasını aracılık etmekle görevlendirilen kişidir²⁶.

Kumar ve bahis niteliğine sahip olan borsaya kayıtlı evrakın veya eşyayı gönderme veya değişme işlemlerinden doğan borçların da talep hakkı vermediği kabul edilmektedir²⁷.

Zamanaşımı, alacak hakkının belirli bir süre kullanılmaması yüzünden dava edilebilme niteliğinden yoksun kalmasını ifade eder²⁸. Zamanaşımına uğramış bir borcu ifa eden bir borçlu borcunu ifa ederse bu ifa geçerli olup sebepsiz zenginleşmeye neden olmamaktadır. Borç zamanaşımına uğramış olsa dahi taraflar arasında bulunan borç ilişkisi geçerli ve reeldir; çünkü zamanaşımı alacak hakkını sona erdirmez. Zamanaşımı ile alacak hakkının dava veya takip edilebilme gücü azalır²⁹.

Ahlaki görevlerden doğan borçlara örnek olarak ise muhtaç duruma düşen akrabalara mecburi olmamasına rağmen nafaka verilmesi ahlaki bir görev olup bağışlama amacıyla yapılmaması nedeniyle bağışlamadan ayrılır.

2. Borcun Kaynakları

a. Sözleşmelerden Doğan Borçlar

Öğretide, sözleşmelerden kaynaklanan borçlar kavramının tercih edilmesinin yerinde olmadığı, sözleşmelerin iki taraflı olduğu ancak tek taraflı hukuksal işlemlerin de bulunduğu, bu nedenle doğru kavramın

²⁵ Kılıçoğlu, s. 49.

²⁶ Gül, Neytullah, "Simsarın Ücret Hakkı", AÜHFD, 2016, C. 65, S. 4, s. 2796.

²⁷ Güven, Kudret, Eksik Borçlar, Temel Özellikleriyle Hüküm Ve Sonuçları Üzerine Bir İnceleme, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2016, C. 2, S. 2, s. 39.

²⁸ Ertaş, Şeref, "Sürekli Borç İlişkilerinde (Dauerschuldverhaeltnisse) Zamanaşımı", DÜHFD, Özel Sayı 2014 (Basım Yılı 2015), C. 16, s. 3093.

²⁹ Koç, s. 130.

“hukuksal işlemlerden kaynaklanan borçlar” olması gerektiği ifade edilmiştir³⁰.

Sözleşmelerin kurulması için hukuki anlamda irade yeteneği olan ve fiil ehliyetine haiz olan kişiler tarafından sağlıklı bir iradenin varlığının olması ve bu iradenin ortaya konulmuş yani açıklanmış olması gerekir. İradenin özgür bir biçimde açıklanması, sağlıklı olması gerekir³¹. İrade açıklaması yazılı, sözlü veya resmi yazılı irade açıklaması şeklinde de yapılabilir³².

b. Haksız Fiilden Doğan Borçlar

Haksız fiil nedeniyle özel hukuk bağlamında kişilerin sorumluluğu doğabileceği gibi, ceza hukuku bakımından da haksız fiiller suç unsurunu oluşturabilirler. Bir haksız fiilin suç olabilmesi için kanunun suç tanımında belirtilen fiillerden biri olması gerekmektedir.

Haksız fiilin oluşması için ilk şart, hukuka aykırı bir fiilin gerçekleştirilmesidir. İkinci olarak, hukuka aykırı fiille bir zarar meydana gelmiş olmalıdır. Son olarak, bu iki şart arasında illiyet bağı olması gerekir. Bu üç unsurun bir arada bulunması ile birlikte haksız fiil oluşmuş olur³³.

c. Sebepsiz Zenginleşmeden Doğan Borçlar

Sebepsiz zenginleşme TBK’da düzenlenmiştir³⁴. Sebepsiz zenginleşmenin söz konusu olabilmesi için taraflardan birinin malvarlığı değerinde bir azalma meydana gelirken diğer tarafın malvarlığı değerinde bir artma olmalıdır. Önemli olan bir taraf yarar sağlarken bir tarafın zarar etmiş olmasıdır. TBK’nın 81. maddesi gereğince tarafların amacı hu-

³⁰ Kılıçoğlu, s. 63.

³¹ Eren, s. 120.

³² Koç, s. 134.

³³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 07/06/2022 tarih ve 2019/4-814 E., 2022/833 K. “Yargıtay hukuk genel kurulu 2019/4-814 e 2022/833 k “Haksız fiil sorumluluğundan söz edebilmek için gereken diğer bir şart ise zararın ortaya çıkmasıdır. Zarar bir kimsenin mal varlığında rızası dışında meydana gelen azalmadır. Mal varlığının zarar verici fiil olmasa idi bulunacağı durumla fiil sonucu aldığı durum arasındaki fark zararı oluşturur. Elbette sadece zararın ortaya çıkması yeterli değildir. Hukuka aykırı fiil ile zarar arasında da uygun illiyet bağının da bulunması gerekmektedir.”

³⁴ TBK’nın 77. maddesi şu şekildedir: “Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür.”

kuka ve ahlaka aykırı olmamalıdır³⁵. Eğer amaç hukuka ve ahlaka aykırı ise (örneğin: fuhuş yapmak amacıyla verilen para, uyuşturucu satın almak için verilen para³⁶) bu amaç ile hareket edilmiş ise edim veya verilen şey sebepsiz zenginleşme iddiası ile geri istenemez. Kanunda yer verilen bu hüküm uyarınca, hukuka ve ahlaka karşı hareket eden kimse-lerin bu yöndeki hareketleri engellenmektedir³⁷.

D. Alacak ve Borç İlişkisi

Alacak ve borç ilişkisi niteliği itibari ile kanundan kaynaklanan bir hakka dayanabilir. Bu ilişkinin taraflar arasında doğması halinde alacaklı yönünden alacak hakkı doğar. Alacaklının alacağını isteme, borçlunun da borcunu yerine getirme yükümlülüğü vardır³⁸. Hakka sahip olan kişi hakkını talep etme edimini yerine getirmediği veya hakkını talep etmeye yarayan yetkilerini kullanmadıkça borçlunun borcunu yerine getirme veya ifa etme yükümlülüğünden söz edilemeyecektir. Örneğin bir kimsenin alacak hakkından ya da seçim hakkından söz edildiğinde onun bir kimseden alacağını isteme yetkisine ya da seçme yetkisine sahip olduğu anlaşılır³⁹.

Alacaklı, sahip olduğu alacağı tahsil hakkını adli makamlar yardımıyla kullanabilir. Hak sahibi, hakkın tanınmadığı; itiraz, inkar, tecavüz edildiği durumlarda eski hale getirme, tazminat ya da saldırıyı mahkum etmek amacıyla dava açabilme gücüne sahiptir⁴⁰. Bireyin alacağını kendiliğinden almaya kalkması ise bir hukuka uygunluk nedeni değildir⁴¹.

³⁵ TBK'nın 81. maddesi şu şekildedir: "Hukuka veya ahlaka aykırı bir sonucun gerçekleşmesi amacıyla verilen şey geri istenemez. Ancak, açılan davada hâkim, bu şeyin Devlete mal edilmesine karar verebilir."

³⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 23/11/2021 tarih ve 2021/8842E., 2021/17990K.

³⁷ **Oğuzman/Öz**, s. 370.

³⁸ **Güriz**, Hukuk Felsefesi, s. 120.

³⁹ **Gözübüyük**, s. 171.

⁴⁰ **Urusak**, s. 6.

⁴¹ **Koca**, Mahmut/Üzülmöz, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 276.

E. Hukuki İlişki Kavramı

Hukuk, sosyal ilişkileri düzenleyen ve yaptırımını bulunan kurallar bütünü olarak tanımlanır⁴². Sosyal ilişkiler sınırsızdır ve çeşitlidir. Bu nedenle sosyal ilişkilerin çeşitleri ve grupları bakımından bunlara uygulanacak hukuk kuralları da değişik adlar alır⁴³.

Kişilerin hukukça önemli olan bütün ilişkilerine “hukuki ilişki” denir⁴⁴. Diğer bir ifadeyle, hukukun inceleme alanına girebilen, dava konusu edilebilen hukukun sonuç bağladığı her türlü ilişki hukuki ilişki niteliğindedir⁴⁵. Hukuk düzenince korunabilen ve hukuki sonuç doğurabilen meşru bir ilişki olması yeterlidir⁴⁶.

Ceza Hukuku bakımından hukuki ilişki ceza normunun karşılıklı olarak kişilere haklar vermesi ve yükümlülükler yüklemesi şeklinde tarif edilmiştir⁴⁷. Ceza hukuku açısından hukuki ilişkiler yorumlanırken geniş yorum ilkesi benimsenmelidir. Zira kanun koyucunun da maddenin düzenlenmesinde sınırlayıcı bir tavır takındığını söylemek zordur⁴⁸. Bu nedenle özel hukukun şekilci ve dar olarak nitelendirilebilecek bakış açısından sıyrılarak geniş bir yorum yöntemi benimsemek kanunun amacına da uygun düşecektir⁴⁹. Bu nedenle hukuka aykırı olmamak koşulu ile her türlü ilişki bir hukuki ilişkidir.

⁴² Koç, s. 105.

⁴³ Kılıçoğlu, s. 1.

⁴⁴ Gözübüyük, s. 147.

⁴⁵ Özbek, Veli Özer/Kanbur, Mehmet Nihat/Doğan, Koray/Bacaksız, Pınar/Tepe, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015, s. 603.

⁴⁶ Tezcan, Durmuş/Erdem, M. Ruhan/Önok, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019, s. 626-627.

⁴⁷ Koç, s. 106.

⁴⁸ İşçeneroğlu, Mehmet, Yağma Suçunun Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 82.

⁴⁹ Soyaslan, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014, s. 414; Eker, Hüseyin, Yağma Suçları, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014, s. 192.

II. TCK'YA GÖRE BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENEN SUÇLAR

A. Genel Açıklamalar

Hırsızlık suçunun temel hali TCK'nın 141. maddesinde "Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir." hükmünü; TCK'nın 144/1-b bendi ise "Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, şikayet üzerine, fail hakkında iki aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur." hükmünü amirdir. Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen hırsızlık suçu, daha az cezayı gerektiren haller madde başlığı altında TCK'nın 144/1-b bendinde düzenlenmiştir. Öğretide bu hüküm ile TCK'nın kendiliğinden hak almayı, cezası hafifletilmiş hırsızlık haline dönüştürdüğü ifade edilmiştir⁵⁰.

Yağma suçunun temel hali TCK'nın 148/1. fıkrasında "Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslim veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi, altı yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır." şeklinde düzenlenmiştir. Yasal ifadeden uzaklaşarak sade bir tanım yapmak gerekirse, yağma eylemi, başkasının zilyetliğindeki taşınabilir(taşınır)⁵¹ bir malı, zilyedin rızası olmadan yararlanmak amacıyla cebir veya tehdit kullanmak suretiyle almaktır⁵². Daha az cezayı gerektiren hâliyse TCK'nın 150/1. fıkrasında; "Kişinin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil amacıyla tehdit veya cebir kullanması halinde, ancak tehdit veya kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır." şeklinde düzenlenmiştir.

⁵⁰ **Hafizoğulları, Zeki/Özen**, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 6. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 325.

⁵¹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 28/06/2022 tarih ve 2018/13-601E., 2022/490K. "Taşınır mal, sabit olmayan, bir yerden başka bir yere götürülmesi mümkün her türlü eşya olarak anlaşılabilir."

⁵² **Bakıcı, Sedat/Yalvaç**, Gürsel, Ceza Hukuku Özel Hükümleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, C.2, s. 253.

Dolandırıcılık suçunun temel hali TCK'nın 157. maddesinde "Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası verilir." şeklinde düzenlenmiştir. TCK'nın 159/1. fıkrası; "Dolandırıcılığın, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil amacıyla işlenmesi halinde, şikayet üzerine, altı aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur." şeklindeki daha az cezayı gerektiren bir haldir.

B. Korunan Hukuki Değer

Hukuki değer, "insanın kendisini geliştirmesini olanaklı kılan ob-jeler anlamında, hukukun, bazen de Ceza Hukukunun koruma objeleridir"⁵³. Kanunda suç olarak tanımlanan bir eylem ile kanun tarafından korunan bir hukuki değer ihlal edilmiş olur. Şüphesiz bir suç ile birden çok hukuksal değer korunması da amaçlanabilir⁵⁴.

Dolandırıcılık suçunda korunan hukuki değer malvarlığıdır. Ancak bunun yanında mağdurun aldatılmış olması sebebiyle irade özgürlüğünün de korunduğu, öğretide ve Yargıtay tarafından kabul edilmektedir⁵⁵. Yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hali olan TCK'nın 159/1. fıkrasında da malvarlığı ve irade özgürlüğü korunur.

Hırsızlık suçunda; mülkiyet, zilyetlik veya mülkiyet ve zilyetliğin birlikte korunan hukuki yarar olduğu hususunda doktrinde tartışmalar mevcuttur. Bazı yazarlara göre hırsızlık suçunun koruduğu hukuki yarar mülkiyettir⁵⁶. Türk hukuk doktrininde ağırlıklı olan düşünce korunan hukuki yararın zilyetlik olduğudur⁵⁷. Her iki görüşü de kapsar nite-

⁵³ **Ünver**, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003, s. 79.

⁵⁴ **Ünver**, s. 130.

⁵⁵ **Yazıcıoğlu**, R. Yılmaz, Hırsızlık Suçunun Malvarlığına Karşı İşlenen Bazı Benzer Suçlardan Ayrımı, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2011, Sayı: 4, İstanbul, 2012, s. 21.

⁵⁶ **Parlar**, Ali, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Hukuku'nda Dolandırıcılık Suçları, 1. baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2011, s. 704.; **Özbek**, Veli **Özer/ Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar/ **Tepe**, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, s. 439.; **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 635.

⁵⁷ **Dönmezer**, Sulhi, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 1998, s. 294.; **Toroslu**, Nevzat/ **Feyzioğlu**, Metin, Ceza Hukuku Özel Kısım, 18. baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018, s. 130.; **Centel**, Nur/**Zafer**, Hamide/**Çakmut**, Özlem, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 5. baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2021, s. 283.; **Soyaslan**, s. 290.

likte hırsızlık suçunun hem zilyetlik hem de mülkiyeti koruduğuna dair görüşler de mevcuttur⁵⁸. Yargıtay ceza dairelerinin içtihatları hırsızlık suçunda korunan hukuki değerın zilyetlik olduğu yönündedir⁵⁹. TCK'nın 144/1-b bendinde korunan hukuki değeri de bunlardır.

Yağma hukuki niteliği itibariyle bileşik bir suçtur⁶⁰. Bileşik suç olan yağmanın kanuni tanımında birden çok harekete yer verilmiş olması hukuki anlamda tek bir fiilin varlığını etkilemez⁶¹. Yağma, cebir veya tehditle hırsızlık suçlarının bir araya gelmesi ile oluşmuş bir bileşik suç olması nedeniyle kendisini oluşturan suçların korumayı amaçladığı hukuki değerlerin tümünü ortak bir şekilde korur⁶². Bu nedenle yağma suçunda zilyetlik, vücut dokunulmazlığı - kişi özgürlüğü korunan hukuki yarar⁶³. TCK'nın 150/1. fıkrasındaki korunan hukuki yarar da bunlardır.

C. Suçun Unsurları

1. Fail

Hırsızlık suçunda TCK'nın 141. maddesinin, yağma suçunda TCK'nın 148. maddesinin, dolandırıcılık suçunda TCK'nın 157. maddesinin kanuni tanımlarındaki eylemleri gerçekleştiren herkes bu suçların faili olabilir.

⁵⁸ Centel/Zafer/Çakmut, s. 310.

⁵⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 20/11/2018 tarih ve 2016/10674E., 2018/13789K.

⁶⁰ Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019, s. 566.

⁶¹ Koca/Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 625.

⁶² Gökçen, Ahmet/Balcı, Murat/Şiviloğlu, Gülfem Pamuk/Çakır, Kerim/Apiş, Özge/İçer, Zafer/Yılmaz, Zahit/Gültekin Diken, Nil Melek/Erđin, Selim/Öztürk, Nurtan/Ünal, Ertuğrul/Şendoğan, Büşra, Malvarlığına Karşı Suçlar, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018, s. 72.

⁶³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 26/04/2016 tarih ve 2014/4873E., 2016/3979K. "Yağma, tehdit veya cebir kullanma ile hırsızlık suçlarının bir araya gelmesiyle oluşmuş bileşik bir suç olduğundan birden çok hukuki değeri korumaktadır. Kendisini oluşturan suçların korudukları hukuki değerler olan kişi özgürlüğü, vücut dokunulmazlığı, zilyetlik ve mülkiyet yağma suçunun da koruduğu hukuki değerlerdir."; Yargıtay CGK 27/10/2021 tarih ve 2017/1-930E., 2021/509K.

Ancak TCK'nın 150/1, 144/1-b, 159/1. fıkralarında düzenlenen suçların faili borç ilişkisindeki alacaklıdır⁶⁴. Borç ilişkisinin varlığı yani failin alacaklı olduğu sözleşme veya yazılı bir delille ispat edilmelidir⁶⁵. Kaldı ki mağdur alacağın varlığını ikrar etmişse alacak hakkı ispatlanmış olur⁶⁶. Bunun yanında fail, diğer her türlü delille alacağın varlığını ispat edebilmektedir.

Alacağın üçüncü kişiye usulüne uygun devredilmesi halinde üçüncü kişi alacaklı sıfatını kazanır. Ancak bazı hallerde alacak, tahsil amaçlı devredilmiş olabilir. Burada alacak gerçek anlamda ve hukuka uygun olarak devredilmediği için alacağı tahsil amaçlı devralan kişi hakkında daha az cezayı gerektiren maddenin uygulanması söz konusu olmayacaktır⁶⁷.

2. Mağdur

Mağdur, suçun konusunun ait olduğu, suç işlenmesi ile haksızlığa uğramış kişidir⁶⁸.

Dolandırıcılık suçunun mağduru herkes olabilir⁶⁹. Ancak öğretide bu hususta birçok görüş vardır. Bir görüş, dolandırıcılık suçunun mağdurunun, hem malvarlığına zarar verilen hem de aldatılan kişi olacağını ifade eder. Bu görüşe göre; gerçek kişiler aldatılan veya malvarlığı zarar gören kişiler olarak, tüzel kişiler ise malvarlığına zarar verilen kişiler olarak mağdur olabilirler⁷⁰. Başka bir görüşe göre suçun mağduru; aldatılan değil, münhasıran malvarlığı zarara uğrayan kişiler olabilir⁷¹. Bir diğer görüş ise, aldatılan kişiyi suçun mağduru, malvarlığı hileli hare-

⁶⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 23/11/2021 tarih ve 2021/1165E., 2021/17993K.

⁶⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 05/05/2018 tarih ve 2018/2550E., 2018/3649K.

⁶⁶ Bu yönde Bölge Adliyesi kararı için bkz. Sakarya Bölge Adliye Mahkemesi 4.CD 2022/1359E., 2022/1494K.

⁶⁷ **Koca**, Mahmut/Üzülmez, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2013, s. 619-620.; **Eker**, Yağma Suçları, s. 192.; **Demir**, Murat, Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014, s. 86-87.

⁶⁸ **Koç**, s. 150.

⁶⁹ **Bilen**, Mesut, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012, s. 76.

⁷⁰ **Centel/Zafer/Çakmut**, s. 499.

⁷¹ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 807.

ketlerle zarara uğrayan kişiyi ise suçtan zarar gören olarak ele almaktadır⁷². Tüzel kişiler dolandırıcılık suçunda suçtan zarar gören olabilirler⁷³. Ancak doktrinde, dolandırıcılık suçunun, tüzel kişilere karşı işlenebileceğini, savunan görüşler de mevcuttur⁷⁴.

Hırsızlık suçu açısından eylemi gerçekleştiren failde olduğu gibi, mağdur için de herhangi bir özellik aranmadığından "herkes" hırsızlık suçunun mağduru olabilecektir⁷⁵. Zilyetlik hakkı ile mülkiyet hakkının karşı karşıya geldiği hallerde mülkiyet hakkına üstünlük tanınması gerektiğinden bu bakımdan da kişinin kendi malının hırsız olamayacağı belirtilmiştir⁷⁶. Hırsızlık suçun mağduru gerçek kişiler olup tüzel kişiler suçtan zarar görendir⁷⁷.

Yağma suçunun mağduru olarak TCK'nın 148. maddesinde "kendisinin veya yakınının hayatına" şeklinde bir mağdur belirlemesi yapılmıştır. Bir malın zilyedi veya maliki yağma suçunun mağduru olabilir. Mağdur ile konu birbirinden farklı kavramlar olup birbirine karıştırmamak gerekmektedir. Örneğin inceleme konumuzu oluşturan yağma suçlarının konusu taşınır mal, mağduru ise, bu mala malik olan kimse⁷⁸.

TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkralarında düzenlenen suçların mağduru ise borçlu olan kişidir. Ancak unutulmamalıdır ki, bazı durumlarda borcun konusu olan mal, üçüncü kişilerin ellerinde bulunabilir. Bunun istisnası "borcun nakli"⁷⁹dir. Bu halde üçüncü kişi borç ilişkisinin tarafı olur ve TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkraları uygulanır.

⁷² **Eker-Kazancı**, Behiye/**Zeyrek**, İlker, TCK'da Dolandırıcılık Suçu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan Armağanı, C. 21, Özel Sayı, 2019, s. 524.

⁷³ **Bilen**, s. 80.

⁷⁴ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 754.

⁷⁵ **Gönül**, Aykut, Hırsızlık Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 9.

⁷⁶ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, s. 518.

⁷⁷ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 03/03/2005 tarih ve 2003/15629E., 2005/2106K.; Yargıtay 11. CD 12/05/2004 tarih ve 2003/2414E., 2004/4188K.

⁷⁸ **Artuk**, Mehmet Emin/**Gökçen**, Ahmet/**Yenidünya**, Ahmet Caner, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007, s. 444.

⁷⁹ Bkz. TBK 195. ve 196. maddeleri.

Borçlunun mülkiyetindeki eşya, meşru bir gerekçeyle üçüncü kişi tarafından tasarrufu altında iken alacaklı yağma suçu işlenirse TCK'nın 150/1. fıkrası uygulanmaz. Failin, borçlunun vekiline veya hizmetçisine karşı cebir veya tehdit uygulayarak bu kişilerin zilyetliğindeki alacak hakkı konusu eşyayı alması halinde, fail hakkında daha az cezayı gerektiren madde hükümleri uygulanabilecektir⁸⁰.

TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkraları kapsamındaki borç ilişkisi, nispi niteliğe sahip bir borç ilişkisidir. Yani borç ilişkisi, yalnızca taraflar arasında hüküm ifade eder. Borç ilişkisi tarafı olmayan ve borç konusunu elinde bulundurmeyen borçlunun yakınları, annesi, kardeşi ve benzeri yakınlarına karşı alacaklının hırsızlık veya dolandırıcılık eylemi gerçekleştirmesi, cebir veya tehdit uygulaması halinde TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkralarındaki suçlar oluşmaz. Ancak bu kişiler de borç ilişkisinin tarafı veya sorumlusu ise o zaman TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkraları uygulanabilir.

3. Konu

Hareketin yöneldiği kişi ya da şey suçun konusunu oluşturmaktadır⁸¹. Hırsızlık suçunun konusu "başkasına ait taşınır bir mal" dır. Mal, malvarlığı haklarını konusunu oluşturan, hukuken bir ekonomik değeri bulunan ve dış dünyada varolan nesnelere⁸². Taşınır mal, sabit olmayan, bir yerden başka bir yere götürülmesi mümkün her türlü eşya olarak anlaşılabilir⁸³. Malın ekonomik bir değeri⁸⁴, fiziksel bir varlığı ve başkasına ait olması şart iken, malın belli bir değerinin olması⁸⁵ şart değildir. Fail hırsızlık suçunda zilyedinin rızası olmadan taşınır malı almak suretiyle mal üzerinde zilyedin mevcut olan fiili hakimiyetini ve tasarruf yetkisini sona erdirmektedir. Bu durumda zilyedin malvarlı-

⁸⁰ Soyaslan, s. 420.

⁸¹ Koca/Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, s. 134.

⁸² Centel/Zafer/Çakmut, s. 324.

⁸³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay CGK 28/06/2022 tarih ve 2018/13-601E., 2022/490K.

⁸⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 13.CD 16/11/2015 tarih ve 2014/35636E., 2015/17911K.

⁸⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2.CD 25/09/2014 tarih ve 2013/23767E., 2014/22152K.

ğında zarar meydana geldiği için hırsızlık suçunu bir zarar suçu olarak kabul etmek gerekmektedir⁸⁶.

Yağma suçunun konusunda TCK'da "bir malı" şeklinde belirleme yapılmış ama malın niteliğine ilişkin bir açıklamada bulunulmamıştır. Yağma suçunun gerekçesinde, suçun konusu olan malın nitelendirilmesi yapılarak, malın taşınır mal olduğu belirtilmiştir. Yargıtay uygulamaları da bu yödedir. Ancak Yargıtay bazı kararlarında, taşınmaz malların yağma suçunun konusu olduğu kararlar vermiştir. Taşınmaz mallar yalnızca resmi şekil şartına bağlı tapu senedi ile devredilebilir. Senet bir beyanın, ispatını sağlayacak şekilde, yazı ile dışa vurulmasıdır⁸⁷. Suçun oluşması için zorla imza attırılan kağıdın bir senet haline getirilmesine gerek yoktur⁸⁸. Madde metninde belirtilen malın teslimi veya alınmasına karşı koymama hali taşınmaz mallar açısından söz konusu olamaz. Yani taşınmazlarda teslim olmayacağı gibi alınmasına karşı koyma gibi bir durum da söz konusu olmaz. Bu nedenle yağma suçunun konusu bir taşınmaz mal olamaz. Unutulmamalıdır ki fail tapu senedinin yağması suçunu işleyebilir. Bu durumda suçun konusu tapu senedi olduğundan TCK'nın 148. maddesinin 2. fıkrası kapsamında bir senedin yağması suçu oluşur⁸⁹.

Para, yağma suçunun konusu oluşturur iken maddi bir varlığı olmayan "düşünce" veya "haklar" yağma suçunun konusunu oluşturamaz. Ancak bir hakkı somutlaştıran, temsil eden vesikalar, örneğin çek, poliçe, piyango bileti gibi belgeler yağma suçunun konusunu oluşturabilir⁹⁰.

Dolandırıcılık suçunun konusu malvarlığıdır. Malvarlığı, mülkiyeti de kapsayan üst bir kavramdır⁹¹. Dolandırıcılık suçunun konusu hırsızlık suçundan farklıdır. Bu nedenle ekonomik bir değer

⁸⁶ **Özgenç**, İzzet, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018, 14. baskı, s. 204.

⁸⁷ **Alangoya**, H. Yavuz, Medeni Usul Hukuku Esasları, 2. baskı, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2001, s. 317.

⁸⁸ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, s. 599.

⁸⁹ **Koca/Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 585-586.

⁹⁰ **Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır**, s. 598.

⁹¹ **Eker-Kazancı/Zeyrek**, s. 519-520.

taşıyan taşınır ve taşınmaz malların yanı sıra alacak hakları, fikri haklar da suçun konusunu oluşturabilir⁹².

Dolandırıcılık, hırsızlık ve yağma suçuna konu mal, başkasına ait bir mal olmalı yani faile ait bir mal olmamalıdır. Yağma suçunda fail suça konu malın zilyedi de olmamalıdır. Kaldı ki zilyetlik ve malı elinde bulunduran kavramları birbirine karıştırılmamalıdır. Çünkü fail zilyet ise yağma suçu oluşmaz iken failin malı elinde bulunduran olması halinde yağma suçu oluşabilecektir⁹³.

4. Fiil

Hırsızlık suçunda fiil, başkasına ait taşınır bir malın bulunduğu yerden zilyedinin rızası olmadan alınmasıdır⁹⁴. Malı bulunduğu yerden almak, başkasına ait fiili egemenliği ortadan kaldırmak ve kendi lehine yeni bir fiili egemenlik kurmaktır⁹⁵. Bir malın bulunduğu yerden alınması için icrai bir fiil gerektiğinden, hırsızlık suçu icrai bir hareketle işlenebilecek bir suçtur⁹⁶. Hırsızlık suçunda malın bulunduğu yere göre hırsızlık suçunun nitelikli halleri uygulama alanı bulabilir. Yargıtay'ın içtihatlarına göre; malı bulunduğu yerden almaktan anlaşılması gereken malın üzerindeki, zilyedin tasarruf olanağının ortadan kaldırıldığı andır⁹⁷.

⁹² Centel/Zafer/Çakmut, s. 516.

⁹³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay CGK 04/06/2013 tarih ve 2012/15-1353E., 2013/287K. "Ancak onları takip etmekte olan müştekinin oğlunun şüphelenmesi üzerine yakalanmıştır. Sanık zarfı şikayetçinin elinden kendisi almıştır. Şikayetçinin vermesi halinde dahi zilyetlik ve mülkiyet devredilmemiştir. Fail henüz zilyet değil elinde bulunduran durumundadır. Hukuksal anlamda geçerli zilyetlik devrinden söz edilemez."

⁹⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 05/07/2021 tarih ve 2020/2924E., 2021/130441K.

⁹⁵ Toroslu, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, 3. baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 2008, s. 132.

⁹⁶ Hafızoğulları/Özen, s. 312.

⁹⁷ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 17. CD 28/03/2018 tarih ve 2016/12953E., 2018/4216K. "Malın teslim edilmesi veya alınması, suçun konusunu oluşturan mal üzerinde mağdurun zilyetliğine son verilmesini, mağdurun bu eşya üzerinde zilyetlikten doğan tasarruf haklarını kullanmasının olanaksız hâle gelmesini ifade eder. Mal, zilyedin tasarruf olanağı ortadan kalktığı anda alınmış olduğundan, bu ana kadar yapılan cebir veya tehdit, hırsızlığı yağmaya dönüştürür."

Dolandırıcılık suçu bağılı hareketli bir suçtur. Bunlar; “failin hileli davranışlarda bulunması”, “mağdurun bu davranışlar sebebiyle aldanması”, “mağdur veya bir başka üçüncü kişinin zararına olarak; failin kendisine veya bir başkasına yarar sağlamasıdır”⁹⁸. Dar anlamda dolandırıcılık, aldatmaya dayalı unsurların gerçekleştirilmesi ile bir kimsenin zararına bir başka kimseye yarar sağlamaktır⁹⁹. Dolandırıcılık bir zarar suçu olduğundan fiilen bir zarar meydana gelmesi gerekir¹⁰⁰. Aldatmanın, malvarlığına yönelik bir tasarrufun gerçekleştirilmesi amacıyla yapılması gerekir. Dolayısıyla zararın meydana gelmesi mağdurun kendisinden kaynaklanmaktadır¹⁰¹.

Yağma suçunda ise cebir ve tehdit olmak üzere iki seçimlik hareketin olması nedeniyle yağma suçu bir seçimlik hareketli suçtur. Yağma suçunun oluşabilmesi için cebir veya tehdidin yanında bir malın alınması da gerekir¹⁰². Yağma suçunda amaç olan hareket malın alınması iken, araç olan hareketler cebir veya tehdittir.

Hırsızlık ve yağma suçlarının ortak özelliği malın alınmasıdır. Hırsızlıktan farklı olarak yağma suçunda malın alınması için cebir veya tehdit uygulanır. Yargıtay kararlarına göre malın alınmasından kasıt failin, mağdurun zilyetliğini sona erdirerek malı kendi hakimiyet alanına geçirmesinin yeterli olduğudur¹⁰³. Cebir veya tehdidin mal alındıktan sonra ve alınan malın zilyetliğini korumak veya yakalanmamak için kullanılması halinde yağma suçunu değil, hırsızlık ve duruma göre cebir veya tehdit suçlarını oluşturduğu ifade edilmiştir¹⁰⁴. Yani cebir veya tehdidin malın alınmasından önce veya en geç malın alınmasının tamamlandığı anda gerçekleşmiş olması gerekir.

Yağma suçunun daha az cezayı gerektiren hali olan TCK'nın 150/1. madde fıkrasında malın alınmış veya alınmamış olması arasında bir fark yoktur. Ancak mal alınmışsa yine fail TCK'nın 150/1. madde fıkrası gereğince cezalandırılır.

⁹⁸ Centel/Zafer/Çakmut, s. 501.

⁹⁹ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 622.

¹⁰⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 634.

¹⁰¹ Toroslu/Feyzioğlu, s. 185.

¹⁰² Koç, s. 187.

¹⁰³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6.CD 13.12.2018 tarih ve 2018/1251 E., 2018/7910K.

¹⁰⁴ Koca/Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 643.

Tehdit kusurluluğu ortadan kaldıran bir neden olarak TCK'nın 28. maddesinde; suç olarak ise TCK'nın 106. maddesinde düzenlenmiştir. Tehdidin konusunu oluşturan kötülüğün failin iradesine bağlı olması tehdidin belirleyici unsurudur¹⁰⁵. Mağdurun irade özgürlüğünü etkileyecek boyutta bir tehdidin söz konusu olması gerekir¹⁰⁶. Ancak tehdidin algılama, anlama ve değerlendirebilme yeteneği olan bir kişiye karşı işlenmesi gerekir¹⁰⁷. Bu hususa ilişkin aksi görüşte olan yazarlara göre ise; “algılama yeteneği gelişmemiş kimseler akıl hastalığı veya yaş nedeniyle kendilerinin söylediği veya kendilerine söylenen sözlerin anlam ve sonuçlarını bilemeyecek durumda olan kimselerdir. Bu kimselere karşı, tehdit suçunun oluşmayacağını peşinen kabul etmek sıkıntılara yol açacaktır. Hakim somut olaya göre değerlendirme yapmalıdır. Failin söylediği sözden korkan akıl hastası veya çocuk bu suçun mağduru olabilecektir. Hatta bu kimseler kendilerinde bulunan akıl zayıflığıyla, söylenen sözlerin daha ileri aşamasını da tahayyül edip korkmuş olabilirler. Bu nedenle, akıl hastalarının da ve yaşı nedeniyle algılama yeteneği daha gelişmemiş kimselerin de bu suçun mağduru olabileceğini düşünmektedir. Somut olaya göre akıl hastasının veya yaş küçüklüğünün veya büyüklüğünün algılama yeteneğini ortadan kaldırma derecesine göre bir değerlendirme yapılmalıdır”¹⁰⁸.

Tehdit fiilinde gelecekte bir kötülüğün yapılması veya zararın verilmesi söz konusudur¹⁰⁹. Zararın büyüklüğü, mahkeme heyeti tarafından somut olayın özellikleri ve normal bir vatandaş esas alınarak takdir edilecektir¹¹⁰. Tehdit mağdura ulaşmalıdır. Mağdura ulaşmayan tehdit, tehdit değildir¹¹¹.

¹⁰⁵ **Özgenç**, s. 424.

¹⁰⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 10/02/2022 tarih ve 2021/22094E., 2022/1440K.

¹⁰⁷ **Hafızoğulları/Özen**, s. 165.

¹⁰⁸ **Artuç**, Mustafa, *Kişilere Karşı Suçlar*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008, s. 759 - 760.

¹⁰⁹ **Özgenç**, s. 424.

¹¹⁰ **Soyaslan**, s. 397.

¹¹¹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 4. CD 25/02/2013 tarih ve 2010/26079E., 2013/5040K. “Sanığın eyleminden mağdurun haberi olmaması nedeniyle herhangi bir etki ve sonuç doğurmadığından silahlı tehdit suçunun oluşmadığı”

Cebrin belli bir amaçla kullanılması gerekir. Cebir, tehlike suçu olduğu için failin amacına ulaşmasına gerek yoktur¹¹². Cebrin zorlayıcılığı bakımından objektiflik unsuru esastır. Yani objektif olarak herhangi bir kişiye karşı zorlayıcı olması yeterlidir. Mağdur, objektif olmayan bir cebirden etkilenmiş ise cebir söz konusu değildir¹¹³.

TCK'nın 148/3. madde fıkrasında; "Mağdurun, herhangi bir vasıta ile kendisini bilmeyecek ve savunamayacak hale getirilmesi de, yağma suçunda cebir sayılır." şeklinde bir cebir karnesine de yer verilmiştir. Cebrin mağdura yönelmiş olması gerekir. Fail tarafından icra edilen cebir mağdurun iradesini zorlamaya elverişli olmalıdır¹¹⁴.

TCK'nın 150/1. madde fıkrasında da uygulanan cebrin borçluya karşı uygulanması yeterli olup alacaklı olan failin menfaati sağlamış olmasına gerek yoktur¹¹⁵. TCK'nın 150/1. madde fıkrası gereğince fail, mağdura tehdit uygulamışsa tehdide, cebir uygulamışsa kasten yaralamaya ilişkin hükümlerin uygulanacağı belirtilmiştir. Cebir bakımdan fail, mağdurun üzerinde gerçekleştireceği fiziki bir gücü kullanarak mağdur üzerinde bir etki bırakmalıdır¹¹⁶. Bu etki kasten yaralamanın basit tıbbi müdahale (BTM) ile giderilebilir halinde olabileceği gibi BTM olmaksızın da giderilebilecek halde olabilir¹¹⁷.

Nedensellik, hareket ile netice arasındaki sebep sonuç ilişkisi olarak ifade edilir¹¹⁸. TCK'nın 150/1. madde fıkrasında mağdurun belli bir

¹¹² Koç, s. 184.

¹¹³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 24/05/2017 tarih ve 2017/10957E., 2017/1671K.

¹¹⁴ Koç, s. 184.

¹¹⁵ Koç, s. 185.

¹¹⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 27/11/2012 tarih ve 2009/22326E., 2012/22139K.

¹¹⁷ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD, 04/03/2013 tarih ve 2010/7394E., 2013/4363K. "Mağdur ve sanıkların olaydan önce birbirlerini tanıdıkları, olay tarihinde yanlarında tanık Bülent Üçer olduğu halde birlikte alkol aldıkları, aralarında alacak ve borç ilişkisinden dolayı tartışmaya başladıkları, tartışma sırasında her iki sanığında mağdurun üzerine yürüdükleri ve mağduru basit tıbbi müdahale ile giderilebilecek şekilde yaralamaları şeklinde gelişen eylemde; sanıkların kasıtlarının alacakları almak olduğu ve bu nedenle mağdurun üzerine yürüyüp yaraladıklarının anlaşılması karşısında; sanıklar hakkında TCK 150/1. madde delaletiyle 86/2. maddesi gereğince hüküm kurulması gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi"

¹¹⁸ Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, s. 596.

davranışa zorlanması veya cebir ya da tehdit araçları ile failin ulaşmak istediği sonuç arasında bir nedensellik bağı bulunması şarttır. Yani malın alınması ve cebir veya tehdit arasında nedensellik bağı bulunmalıdır¹¹⁹. Yine TCK'nın 144/1-b bendinde hırsızlık eylemi ile malın alınması arasında, TCK'nın 159/1 fıkrasında dolandırıcılık eylemi ile malın alınması arasında nedensellik bağı bulunmalıdır.

5. Manevi Unsur

Manevi unsur failin kastı olarak ifade edilebilmektedir. Hırsızlık suçu kasten işlenebilen bir suçtur¹²⁰. Suçun taksirle işlenebilmesi mümkün değildir¹²¹. Ayrıca hırsızlık suçu olası kast ile de işlenemez. Çünkü fail, malı egemenliği altına soktuğunu istemeli ve bilmelidir. Hırsızlık suçunun failinin amacı haksız olarak kendisine veya bir başkasına maddi veya manevi yarar sağlamak olmalıdır¹²². Hırsızlık suçundan farklı olarak yağma suçunda, failin mal üzerinde hakimiyet (egemenlik) kurması şart olmayıp mağdurun var olan hakimiyetini kaybetmesi, fail tarafından "malın alınması" yeterli sayılmaktadır¹²³.

Dolandırıcılık suçu da kasten işlenir ve failin kastının hileli davranışların yanı sıra muhatabın aldatılması ve mağdurun malvarlığının azalmasına yönelik olması gerekmektedir. Dolandırıcılık suçunun olası kasıtlı işlenmesi sınırlı biçimde de olsa söz konusu olabilir¹²⁴.

Yağma suçu da kasten işlenebilen bir suç olması nedeniyle failin kastı, cebir veya tehdit ve malın alınmasını kapsamalıdır. Yağma suçu kasta işlenen bir suç olduğu için olası kastla işlenmesi mümkün değildir. Ancak TCK'nın 150/1. madde fıkrasında alacağın tahsili amacıyla cebir

¹¹⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 20/12/2017 tarih ve 2014/8607E., 2017/6355K.

¹²⁰ **Yenidünya**, Ahmet Caner, Yargıtay Kararları Işığında Hırsızlık Suçu, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 94.

¹²¹ **Eker**, Hüseyin, Hırsızlık Suçları, 2. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2014, s. 21.

¹²² Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 7. CD 29/12/2005 tarih ve 2005/14076E., 2005/21933K.

¹²³ **Toroslu/Feyzioğlu**, s. 513.; Bu yönde Yargıtay Kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 27/06/2012 tarih ve 29/12/2005 tarih ve 2011/20364E., 2012/12886K. "paranın alınıp cebirin uygulanması ile yağma suçunun tamamlandığı gözetilmeden, paranın henüz hakimiyet alanına sokulmadığından tamamlanmadığı biçimindeki gerekçeyle sanık hakkında TCK'nın 35. maddesi uygulanarak eksik cezaya hükümlenmesi"

¹²⁴ **Koca / Üzülmüş**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 656.

kullanılarak mağdura karşı kasten yaralamanın gerçekleşmesi halinde olası kastla işlenmesi mümkündür¹²⁵.

TCK'nın 144/1-b, 150/1, 159/1 fıkralarında bu suçların temel halleri için aranan kast dışında ayrıca özel bir kast olarak alacağı tahsili kastı da aranır¹²⁶. Eğer fail, "alacağı tahsil kastı" ile hareket etmemişse, TCK'nın 150/1. maddesinden faydalanamayacaktır¹²⁷.

6. Hukuka Aykırılık Unsuru

Ceza kanunu bir fiilin işlenmesine izin vermekle o fiilin hukuka aykırı olmasını engeller¹²⁸. Hukuka aykırı eylem ise bir hukuka uygunluk sebebinin varlığı halinde hukuka aykırı olmaktan çıkar¹²⁹. Ceza Hukukunda buna "hukuka uygunluk sebebi" denir¹³⁰.

Hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık suçları bakımından TCK'daki hukuka uygunluk sebepleri uygulanabilir¹³¹. Hırsızlık ve dolandırıcılık

¹²⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 03/03/2015 tarih ve 2015/1564E., 2015/38558K.

¹²⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay CGK 26/04/2011 tarih ve 2011/6-7E., 2011/63K. "Sanıkların alacaklarının varlığına inanarak ve bu hakkı elde etme özel kastıyla hareket ettiklerinin anlaşılması ve mahkemece de sanıkların, sanıkların eylemi 5237 sayılı TCY'nın 150/1. maddesi yollamasıyla aynı Yasanın 106/2. maddesindeki silahla tehdit suçunu oluşturmasına karşın, "para ve cep telefonlarının ellerinden iradeleri sakatlanarak çıktığı için sanıklar ile yakınan arasında hukuki ilişki bulunduğundan söz edilemeyeceğinden" anılan maddenin uygulanma koşullarının bulunduğu gerekçesiyle yağma suçundan hüküm kurulması"

¹²⁷ Soyaslan, s. 422.

¹²⁸ Koç, s. 200.

¹²⁹ Özbek/ Doğan/ Bacaksız/Tepe, s. 641.

¹³⁰ Artuk/Gökçen/Alşahin/ Çakır, s. 614.

¹³¹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 15. CD 16/02/2017 tarih ve 2014/11879E., 2017/6250K. "Sanık ...'in, sanık ...'ya ait yeşil karttaki fotoğraf ve kimlik bilgileri üzerinde herhangi bir tahrifat yapmadan hastaneye müracaat ederek belgeyi görevlilere ibraz ettiği, muayene için gelen kişilerin ibraz ettiği belgedeki kişi olup olmadığını denetleme görevi bulunan hastane görevlilerinin muayene edilen hastanın kimlik sahibi olmadığını basit bir inceleme sonunda anlayabilecek durumda oldukları, sanıkların bu durumun denetlenmesi imkanını ortadan kaldırıcı bir davranışlarının bulunmadığı ayrıca hamile olan sanık ...'in, doğmak üzere olan bebeğini muhakkak bir tehlikeden kurtarma zorunluluğunun bulunduğu, hayatı önemi haiz nitelikte bir tehlikeden korunmak, bu nedenle doğumunu gerçekleştirmek amacıyla başkasına ait yeşil kartın kullanılması şeklinde gerçekleştirildiği sabit görülen eylemlerin, 5237 sayılı TCK'nın 25/2. maddesinde tanımlanan zorunluluk hali kapsamında kaldığı anlaşılmalı; sanıklar hakkında dolandırıcılık suçu-

suçundan farklı olarak yağma suçunun hukuka uygunluk sebebi olarak; TCK'nın 24/1. fıkrasındaki kanun hükmünü yerine getirme gösterilebilir. Hırsızlıktan farklı olarak yağma ve dolandırıcılıkta TCK'nın 26/2. fıkrasındaki ilgilinin rızası hukuka uygunluk sebebidir. Şöyle ki hırsızlık suçunda rızanın bulunmaması kanuni tanımda açıkça düzenlenmişse hırsızlık suçu yönünden değerlendirdiğimizde rızanın varlığı halinde suç oluşmayacaktır¹³². Küçükler ve alkol etkisinde bulunanların gösterdiği rıza geçersiz olduğundan suçun oluşmasını engellemez¹³³.

III. SUÇUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ ŞEKİLLERİ

A. TEŞEBBÜS

Teşebbüs aşamasında kalan suçlar bakımından TCK'nın 35/2. fıkrası uyarınca cezada indirimde gidilir. Yağma ve hırsızlık suçu sırf hareket suçlarıdır¹³⁴. Sırf hareket suçlarında icra hareketlerinin bölünebilir olması halinde suç teşebbüs mümkündür.

Dolandırıcılık suçu, başkasının zararına olarak bir yarar elde edildiğinde tamamlanmış olur¹³⁵. Hileli davranışlara karşın muhatap aldatılmamış ya da herhangi bir yarar elde edilememiş olması¹³⁶ halinde suçun teşebbüs derecesinde kaldığı kabul edilmelidir¹³⁷. Aynı zamanda hileli davranışların yarıda kaldığı hallerde de teşebbüs mümkündür¹³⁸.

Fail; dolandırıcılık, hırsızlık veya yağma suçlarında icra hareketlerine başlamış fakat elinde olmayan nedenlerle malı alamamış olabilir. Bu durumda suç teşebbüs aşamasında kalmıştır.

Yağma suçu bir bileşik suç olduğundan araç suç tamamlanmış, amaç suç tamamlanmamış ise suç teşebbüs aşamasında kalacaktır¹³⁹.

nun yasal unsurları itibariyle oluşmadığı gerekçesiyle verilen beraat hükümlerinde bir isabetsizlik görülmemiştir.”

¹³² **Ekici Şahin**, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 89.

¹³³ **Tezcan/Erdem/Önok**, s. 663.

¹³⁴ **Koç**, s. 202.

¹³⁵ **Hafızoğulları/Özen**, s. 388.

¹³⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 15. CD 13/03/2018 tarih ve 2017/14968E., 2018/1714K.

¹³⁷ **Koca/Üzülmez**, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 667.

¹³⁸ **Parlar**, s. 24.

¹³⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 20/12/2018 tarih ve 2016/521E., 2018/8175K. “Sağın, mağdur Özgür Kent'in üzerini arayarak üzerinde para bu-

Alacağı tahsil için yaralama kastı ile hareket edilmiş ama mağdur bu hareket sonucunda yaralanmamış ise bu durumda suç teşebbüs aşamasında kalmış olur. Alacağı tahsil için parçalara bölünebilen bir tehdit fiili uygulanmış ise (örneğin; mektup ile tehdit) suç teşebbüs aşamasında kalabilir.

TCK'nın 150/1. madde fıkrasında fail olan alacaklı, alacağı tahsil etmek amacıyla borçlu olan mağdura cebir veya tehdit uyguladığı anda suç tamamlanmış olur. Malın alınması bir unsur olarak aranmadığından suçun tamamlanması için malın alınmasına gerek yoktur¹⁴⁰. Bu nedenle mal alınmamış olsa dahi suç tamamlanmış olacağından teşebbüs bu bakımdan söz konusu olmaz.

TCK'nın 144/1-b bendine teşebbüs mümkündür. TCK'nın 159/1. fıkrası bir zarar suçu olduğundan neticenin meydana gelmesiyle suç oluşur ve bu suça teşebbüs mümkündür.

TCK'nın 36. maddesindeki gönüllü vazgeçme bakımından yağma suçunda; cebir veya tehdit gerçekleşmiş ama malın alınması sırasında fail gönüllü olarak vazgeçmiş olabilir. Ancak suç tüm unsurları itibariyle tamamlanmış ise artık gönüllü vazgeçme hükümlerinin uygulanması mümkün olmayacaktır¹⁴¹. TCK'nın 150/1. Maddesinin 1. Fıkrasına göre failin malı alması, kasten yaralama veya tehdit suçunun oluşması için şart olmadığından malın alınmasından vazgeçilirse gönüllü vazgeçme ile iade edilmesi halinde etkin pişmanlık hükümleri uygulanmaz¹⁴².

Etkin pişmanlık bakımından; hırsızlık, yağma ve dolandırıcılık suçunda etkin pişmanlık hükümleri uygulanabilir. Etkin pişmanlık durumunda cezada indirime gidilir. TCK'nın 150/1. fıkrası gereğince ise gönüllü vazgeçmede olduğu gibi etkin pişmanlık hükümleri de uygulanmaz; çünkü araç hareketlerin yapılması ile araç suç işlenmiş olduğundan faile, araç suçtan ceza verilir. Failin mağdur üzerinde cebir kullan-

lunmaması nedeniyle eyleminin teşebbüs aşamasında kaldığı ve hakkında TCK'nın 35. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi''

¹⁴⁰ Koç, s. 203.

¹⁴¹ Arslantürk, Mustafa, İcrasından İnfazına Bütün Yönleriyle Yağma Suçu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018, s. 126.

¹⁴² Koç, s. 205.

masıyla suç tamamlanmış olur¹⁴³. TCK'nın 144/1-b ve 159/1 fıkralarında etkin pişmanlık şartları varsa uygulanabilir.

B. İŞTİRAK

Hırsızlık suçu iştirak halinde işlenmiş olmasına rağmen yalnızca bir fail, alacağın tahsili amacıyla suçu işlemişse, yalnızca o fail bakımından TCK'nın 144/1-b bendi sonuç doğurur¹⁴⁴. Diğer failer, koşullarına göre temel şekil veya şartları varsa nitelikli şekilden sorumlu olurlar.

Dolandırıcılık suçu iştirak halinde işlenebilir. Alacak hakkı nispi bir hak olması nedeniyle yalnızca taraflar arasında hüküm ifade eder. Bu nedenle TCK'nın 159/1. fıkrası şahsi nitelik taşır. İştirak halinde dolandırıcılık suçunun işlenmesi durumunda, TCK'nın 159/1. fıkrası kapsamına giren bir fail varsa yalnızca o fail TCK'nın 159/1. fıkrasından yararlanır¹⁴⁵. Diğer failer ise koşullarına göre temel şekil veya şartları varsa nitelikli hallerde göre cezalandırılır.

Yağma suçu iştirak halinde işlenebilir¹⁴⁶. Araç hareketlerden birinin bir kişi tarafından, malın alınması fiilinin ise bir kişi tarafından yapılması durumunda müşterek faillik söz konusu olur. Ancak birlikte hareket etme yani iştirak iradesi olmayan diğer bir kişi tarafından mal alınmış ise bu durumda iştirak hükümleri uygulanmaz. Yağma suçunda bir kişinin gözcü, diğer kişinin ise araç ve amaç suçu gerçekleştirdiği durumda ise olayın içeriğine bakılır. Şayet gözcünün fiili olmadan yağma suçunun gerçekleştirilmesi mümkün değilse gözcü müşterek faildir; aksi halde şeriktir¹⁴⁷.

¹⁴³ Koç, s. 203.

¹⁴⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 05/04/2017 tarih ve 2017/2358E., 2017/3875K. "TCK'nın 144/1-b maddesinde düzenlenen hukuki bir ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla hırsızlık suçunun oluşması için taraflar arasında hukuken korunan bir alacağın var olması, bu alacağın, bir hukuki ilişkiden doğmuş olması ve failin bu alacağı tahsil amacıyla suçu işlemiş olması gerekir. Ayrıca hırsızlık suçunun iştirak halinde işlenmesi durumunda da, TCK'nın 144. maddesinde öngörülen ceza indiriminden, yalnızca hukuksal ilişkiye dayanan alacak hakkının sahibi olan kimseler yararlanabilir."

¹⁴⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 15. CD 16/11/2020 tarih ve 2019/301E., 2020/11482K.

¹⁴⁶ Koç, s. 205.

¹⁴⁷ Koca/Üzülmez, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, s. 667.

TCK'nın 150/1. fıkrasındaki suç bakımından iştirak hükümleri yağmaya göre farklılık gösterebilir. Öğretide kabul edilen görüş alacaklı kim ise onun bu şahsi nedenden yararlanacağı, suça iştirak edenlerin ise yağma suçunun temel şeklinde cezalandırılacağı yönündedir¹⁴⁸. Yargıtay kararlarında, TCK'nın 150/1. fıkrası bakımından iştirak konusunda yalnızca alacaklının TCK'nın 150/1. madde fıkrasından yararlanabileceği, alacaklı olmayan üçüncü kişilerin ise niteliğine göre yağmanın temel veya nitelikli şekillerinden cezalandırılmasının gerektiği vurgulanmıştır. Yargıtay alacaklı olmayan azmettiren bakımından da aynı görüştedir. Yargıtay kararlarına göre TCK'nın 150/1. madde fıkrasındaki suç bakımından alacaklının yakınlarından birinin veya yakın bir arkadaşının alacağı tahsil amacıyla yağma suçunu işlemesi halinde TCK'nın 150/1. madde fıkrasından yararlanabileceğini öngörmüştür¹⁴⁹.

C. İÇTİMA

İçtima hükümleri TCK'nın 42-44. maddeleri arasında düzenlenmiş olup, bu maddeler bileşik suç¹⁵⁰, zincirleme suç¹⁵¹ ve fikri içtima¹⁵² olarak kanunda yerini almıştır¹⁵³.

Hırsızlık ve dolandırıcılık suçlarında şartların varlığı halinde her türlü içtima hükümleri uygulanabilir¹⁵⁴. Hırsızlık suçu ile birlikte konut

¹⁴⁸ Koç, s. 207.

¹⁴⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 10/02/2022 tarih ve 2021/16724E., 2022/1442K.

¹⁵⁰ TCK'nın 42. maddesi şu şekildedir: (1) Biri diğerinin unsurunu veya ağırlaştırıcı nedenini oluşturması dolayısıyla tek fiil sayılan suça bileşik suç denir. Bu tür suçlarda içtima hükümleri uygulanmaz.

¹⁵¹ TCK'nın 43. maddesi şu şekildedir: (1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. (Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/6 md.) Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır. (2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır. (3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.

¹⁵² TCK'nın 44. maddesi şu şekildedir: (1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır.

¹⁵³ Balcı, Fidan/Öztürk, Seyithan, Hırsızlık, Karşılıksız Yararlanma ve Yağma Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017, s. 292.

dokunulmazlığının ihlali ve mala zarar verme suçu işlenmesi halinde fail her suçtan ayrı ayrı cezalandırılır¹⁵⁵.

Yağma suçunun bileşik suç olması nedeniyle kendisini oluşturan suçlardan dolayı faile ayrı ayrı ceza verilmez. Ancak yağma suçundan farklı olarak TCK'nın 150/1. fıkrasında alacağın tahsili amacıyla cebir veya tehdidin uygulanması durumunda kasten yaralama veya tehdit veya her iki suçtan da fail cezalandırılabilir¹⁵⁶.

TCK'nın 150/1. fıkrası bakımından malın alınması şart olmadığından, TCK'nın 144/1-b, 159/1 fıkralarından farklılık göstermektedir. Örneğin: yağma suçunun konutta işlenmesi halinde TCK'nın 149/1-d. bendi gereğince faile daha ağır ceza verilir¹⁵⁷. Burada bir bileşik suç durumu söz konusudur. Bu nedenle fail, ayrıca konut dokunulmazlığını ihlalden cezalandırılmaz; ama TCK'nın 150/1. fıkrası konutta işlenirse fail, hem kasten yaralama veya tehditten hem de konut dokunulmazlığını ihlalden cezalandırılır¹⁵⁸.

Yağma suçundaki cebir; kasten yaralamanın BTM ile giderilebilir hali veya BTM giderilemeyen yaralamayı ifade eder. TCK'nın 149/2. madde fıkrasında; "Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlanmış hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır." şeklinde düzenlemeye gidilerek gerçek içtima kurallarının uygulanacağı belirtilmiştir¹⁵⁹. TCK'nın 150/1. fıkrası bakımından ise normal yaralama

¹⁵⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 15. CD 06/05/2019 tarih ve 2019/3014E., 2019/4818K.

¹⁵⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 15. CD 22/01/2013 tarih ve 2013/1456E., 2013/7396K.

¹⁵⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 12/12/2012 tarih ve 2009/13978E., 2012/23618K. "Sanıkların, bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla tehdit ve cebir kullanarak, yakınının ayağının önüne silahla ateş etme eylemlerinin, 5237 sayılı TCY'nın 150/1. maddesi yoluyla aynı Yasa'nın 106/2-a-c maddesi, kapsamındaki tehdit suçuna dönüştüğü düşünülmeden, sanıklar hakkında ayrıca 5237 sayılı TCY'nın 170/1-c maddesi ile de hükümlülük kararı verilmesi,"

¹⁵⁷ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 05/03/2019 tarih ve 2016/3061E., 2019/1374K.

¹⁵⁸ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 28/06/2018 tarih ve 2018/9000E., 2018/4872K.

¹⁵⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 23/02/2022 tarih ve 2021/8385E., 2022/2237K. "TCK'nın 42. maddesi uyarınca, bileşik suçun varlığı hâlinde, istisnalar haricinde (gerçek) içtima hükümleri uygulanamaz ise de, aynı Kanun'un 149/2.

veya yaralamanın netice sebebiyle ağırlaştırılmış halleri meydana gelmiş ise faile her iki halde de kasten yaralama hükümleri uygulanır. Alacağı tahsil amacıyla yaralama fiili sonucunda, ölüm oluşursa fail yaralamanın nitelikli halinden sorumlu olur; çünkü TCK'nın 150/1. fıkrasında kasten yaralama suçuna yollama yapılmıştır¹⁶⁰.

TCK'nın 150/1. fıkrasındaki kasten yaralama veya tehdit suçunu bir suç işleme kastı altında, birden çok işlenmesi mümkün olabilir. Bu durumda her bir fiil için TCK'nın 43/3. madde fıkrası uyarınca ayrı bir ceza verilir. TCK 150/1 kapsamındaki tehdit, TCK'nın 144/1-b, TCK'nın 159/1 fıkraları bakımından bir suç işleme kastı altında farklı zamanlarda aynı mağdura karşı bu suçların işlenmesi halinde TCK'nın 43/1. madde fıkrası uygulanır.

Birden fazla borçlunun bulunması halinde ise fail, bu borçlulara karşı TCK'nın 150/1. fıkrasındaki suçu işlerse borçlu sayısınca suç oluşmuş olur¹⁶¹. TCK'nın 150/1 fıkrası kapsamındaki tehdit yönünden ise birden fazla mağdur varsa, tek bir fiil ile suç işlenmiş ise TCK'nın 43/2. fıkrasındaki zincirleme suç hükümleri uygulanır¹⁶². TCK'nın 150/1. fıkrasındaki suçun işlenmesi için hürriyetten yoksun bırakma veya mala zarar verme suçunun işlenmesi de söz konusu olabilir¹⁶³. Bu durumda bu suçlardan da ceza verilir.

IV. SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA USULÜ

TCK'nın 144/1-b bendinin ve TCK'nın 159/1. fıkrasının soruşturulması ve kovuşturulması şikayete tabi olup, CMK'nın 253. maddesine göre de uzlaşmaya tabidir. Genel görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir. TCK'nın 142/4. fıkrasına göre hırsızlıkla birlikte konut doku-
nalmazlığını ihlal, mala zarar verme suçları işlenmişse soruşturma ve

maddesi uyarınca, "Yağma suçunun işlenmesi sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaştırılmış yaralama hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır." denilmek suretiyle istisnai bir düzenlemeye yer verilmiştir."

¹⁶⁰ Özbek/Doğan/Bacaksız/Tepe, s. 642-643.

¹⁶¹ Centel/Zafer/Çakmut, s. 478.

¹⁶² Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 18/10/2021 tarih ve 2020/3033E., 2021/15778K.

¹⁶³ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay CGK 16/02/2021 tarih ve 2019/14-192E., 2021/30K.

kovuşturma için şikayet aranmaz. Bu durum TCK'nın 144/1-b bendi için de geçerlidir.

TCK'nın 150/1. fıkrası kapsamında suç işlenirken cebir uygulanmışsa; kasten yaralamanın, TCK'nın 86/2. fıkrasındaki BTM ile giderilebilir bir yaralanma olması halinde suçun takibi şikayete bağlı, TCK'nın 86/1, 87. maddeleri kapsamındaki yaralanmalar bakımından ise suç resen takip edilir. Tehdit bakımından TCK'nın 106/1. maddesinin 2. cümlesi bakımından suç şikayete bağlı olup tehdidin diğer halleri bakımından resen soruşturulup kovuşturulur.

Yargıtay'a göre TCK'nın 150/1. fıkrasındaki suçta genel görevli mahkeme ağır ceza mahkemesidir¹⁶⁴. Çünkü alacağın olup olmadığının incelenmesi gerekmektedir. Alacak yoksa suç ağır cezalı olacağından bu incelemenin de ağır ceza mahkemesinde yapılması daha uygun olacaktır. Uzlaşma hükümleri bakımından ise cebir ve tehdit suçundaki genel hükümler geçerli olacaktır.

V. SUÇUN BİR HUKUKİ İLİŞKİYE DAYANAN ALACAĞIN TAHSİLİ AMACIYLA İŞLENDİĞİNİN KABULÜ İÇİN GEREKEN KOŞULLAR

Bu üç suçun bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlendiğinin kabulü için gereken ortak şartları aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- 1) Bir alacak hakkının bulunması,
- 2) Alacak hakkının bir hukuki ilişkiden doğmuş olması,
- 3) Fiilin alacağın tahsili amacıyla gerçekleştirilmesi,
- 4) Tahsil edilen miktarın alacak miktarı ile orantılı olmasıdır¹⁶⁵.

Bu şartlara ek olarak, hırsızlık ve dolandırıcılık suçunda borçlunun şikayetin varlığı ve alacaklının hırsızlıkta hırsızlık eylemini, dolandırıcılıkta dolandırıcılık eylemini gerçekleştirmesi gerekir.

¹⁶⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 23/10/2019 tarih ve 2019/1956E., 2019/5006K. "alacağın tahsili amacıyla yakınının tehdit edildiğinin bildirilmesi karşısında; sanığın eyleminin daha az hal ve/veya yağma suçunu oluşturup oluşturmayacağına ilişkin delillerin takdir ve tartışılmasının üst dereceli Ağır Ceza Mahkemesine ait olduğu gözetilerek görevsizlik kararı verilmesi gerekirken"

¹⁶⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 17/01/2022 tarih ve 2021/24166E., 2022/132K.

Yağmada ise yukardaki dört şartın yanında ayrıca borçluya cebir veya tehdit uygulamış olması gerekir.

Bir alacak hakkının bulunması şartında; fail ile mağdur arasında alacağa dayalı bir hukuki ilişki olmalı ve mağdur alacak hakkını doğuran hukuki ilişkinin borçlusu olmak zorundadır. Alacak hakkının soyut olmaması¹⁶⁶ yani gerçek anlamda bir alacak hakkının olup olmadığının araştırılması¹⁶⁷ gerekmektedir. Alacak hakkı şarta bağlanmamış olmalıdır. Alacak hakkı suça konu eylemin gerçekleştirildiği anda mevcut olmalıdır. Çünkü alacağın şarta veya vadeye bağlanması halinde alacak hakkı doğmuş olsa bile şartın gerçekleşmesi veya vadenin gelmemiş olması nedeniyle alacağı talep hakkı yetkisi henüz doğmamış olacaktır¹⁶⁸.

Alacak hakkının bir hukuki ilişkiden doğmuş olması şartında; hukuki ilişkinin, hukuk düzeni tarafından korunan ve hukuki ilişki doğurabilecek bir ilişki olması gerekir.

Yargıtay hukuki ilişki kavramını geniş yorumlamaktadır. Şekil şartına uyulmadan yapılan borç ilişkilerinde Borçlar Kanunu kapsamında sonuç doğurmayacak olmasına rağmen Ceza Hukuku kapsamında sonuç doğurabilecektir¹⁶⁹. Taraflar arasında gerçek bir hukuki ilişki olmalıdır¹⁷⁰. Fail, gerçek bir hukuki ilişki olmamasına rağmen hataya düşerek gerçek bir hukuki ilişki olduğu zannıyla hareket etmişse hatasından yararlanır. Ancak taraflar arasında kanunen geçersiz bir sözleşme yapılmış ise TCK'nın 144/1-b, 159/1, 150/1 fıkraları uygulanmaz¹⁷¹.

Fiilin alacağın tahsili amacıyla gerçekleştirilmesi şartında; failin kastı, alacağı tahsil olmalıdır. Bu nedenle TCK'nın 144/1-b, 159/1, 150/1

¹⁶⁶ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 02/11/2016 tarih ve 2016/1961E., 2016/14620K.

¹⁶⁷ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 23/02/2021 tarih ve 2020/25873E., 2021/3391K.

¹⁶⁸ **Kılıçoğlu**, s. 22. "Alacak hakkı borç ilişkisi geçerli bir şekilde kurulduğu anda, talep hakkı ise bu ilişkiden doğan alacak hakkının muaccel olduğu anda doğar."

¹⁶⁹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay CGK 08/10/2020 tarih ve 2019/6-647E., 2020/407K.

¹⁷⁰ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 6. CD 07/12/2021 tarih ve 2021/8845E., 2021/18886K.

¹⁷¹ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 13. CD 23/12/2019 tarih ve 2019/1305E., 2019/18834K.

fıkralarında özel kast aranmıştır. Buradaki özel kast “hukuki ilişkiye dayanan alacağı tahsil” etmektir¹⁷². Özel kastı ispat yükü alacaklı üzerindedir. Yani alacaklı, alacağı tahsil kastıyla hareket ettiğini ispatlamalıdır. Fail ile mağdur arasında bir hukuki ilişki kurulduğu ve bu hukuki ilişkiden kaynaklanan bir alacak bulunduğu, failin de bahse konu bu alacağı tahsil kastıyla hareket ettiğini gösteren delil ve emarelerin yaklaşık ispat derecesinde ortaya konulması halinde özel kastın varlığı kabul edilmelidir¹⁷³.

Tahsil edilen miktarın alacak miktarı ile orantılı olması şartında; TCK’nın 144/1-b, 150/1, 159/1. fıkralarındaki suçların işlenmesi sonucunda elde edilen yarar ile hukuki ilişkiden kaynaklanan yararın birbiriyle orantılı olması şarttır. Yargıtay’a göre alacak miktarının altında bir yarar sağlanması halinde de bu maddeler uygulanabilir¹⁷⁴. Hukuki ilişkiden kaynaklanan alacağın çok üzerinde bir yararın sağlanması durumunda TCK’nın 144/1-b, 150/1, 159/1. fıkraları uygulanamayacaktır¹⁷⁵. Bu durumun her somut olaya göre dosya üzerinden incelenmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Kanun koyucu TCK’nın 150/1, TCK’nın 144/1-b, TCK’nın 159/1 fıkralarında bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen suçları düzenlemiştir. Alacaklı ile borçlu arasındaki alacağı dayalı hukuki ilişki sözleşmeden kaynaklanabileceği gibi, hukuka aykırı fiilden ve sebepsiz zenginleşmeden de kaynaklanabilir. TCK’nın 150/1, TCK’nın 144/1-b, TCK’nın 159/1 fıkralarında önemli olan, alacak hakkının hukuken kabul edilebilir ve geçerli meşru bir alacak olmasıdır.

Borç ilişkisi şahsi nitelikli bir ilişkidir. Bu nedenle sadece taraflar arasında hukuki sonuç doğurur. TCK’nın 150/1, TCK’nın 144/1-b, TCK’nın 159/1 fıkraları cezada indirim gerektiren şahsi niteliğe haiz düzenlemelerdir.

¹⁷² Koç, Orçun, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Hırsızlık Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s. 104.

¹⁷³ Günay, s. 473.

¹⁷⁴ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 08/06/2021 tarih ve 2020/5740E., 2021/11570K.

¹⁷⁵ Bu yönde Yargıtay kararı için bkz. Yargıtay 2. CD 12/09/2019 tarih ve 2019/8910E., 2021/13294K.

Alacaklının, alacağını mahkeme önünde veya icra organları vasıtasıyla tahsil edebilmesini kanun koyucu hukuken korumaktadır. Ancak alacaklının, alacağını bu vasıtalarla tahsil edememesi veya bu vasıtalara hiç başvurmadan borçludan tahsil edilmemesi durumunda alacaklı, borçluya alacağı tahsil amacıyla cebir veya tehdit uygularsa TCK'nın 150/1, hırsızlık yaparsa TCK'nın 144/1-b, dolandırıcılık suçunu işlerse TCK'nın 159/1 fıkraları uygulama alanı bulacaktır.

TCK'nın 144/1-b ve TCK'nın 159/1 fıkralarının uygulanabilmesi için gerekli ortak şartlar; bir alacak hakkının bulunması, alacak hakkının bir hukuki ilişkiden doğmuş olması, fiilin alacağın tahsil amacıyla gerçekleştirilmesi ve tahsil edilen miktarın alacak miktarı ile orantılı olmasıdır.

Bir hukuki ilişkiye dayanan alacağın tahsili amacıyla işlenen suçlarda her ne kadar benzer düzenlemelere yer verilmiş olsa da verilen cezalar bakımından farklılık bulunmaktadır. Özellikle yağma suçu bakımından cezanın alt ve üst sınırlarının belirlenmesi ya da indirim oranı öngörülmesi şeklinde bir düzenlemenin yapılması daha yerinde olacaktır.

KAYNAKLAR

- Alangoya, H. Yavuz**, Medeni Usul Hukuku Esasları, 2. baskı, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 2001.
- Arslantürk, Mustafa**, İcrasından İnfazına Bütün Yönleriyle Yağma Suçu, Ankara, Adalet Yayınevi, 2018.
- Artuç, Mustafa**, Kişilere Karşı Suçlar, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Alşahin, M. Emin/Çakır, Kerim**, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 18. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2019.
- Artuk, Mehmet Emin/Gökçen, Ahmet/Yenidünya, Ahmet Caner**, Ceza Hukuku Genel Hükümleri, Yeniden Gözden Geçirilmiş 3. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2007.
- Bakıcı, Sedat/Yalvaç, Gürsel**, Ceza Hukuku Özel Hükümleri, C.2, Adalet Yayınevi, Ankara, 2008.
- Balcı, Fidan/Öztürk, Seyithan**, Hırsızlık, Karşılıksız Yararlanma ve Yağma Suçları, Adalet Yayınevi, Ankara, 2017.
- Bilen, Mesut**, Türk Ceza Hukukunda Dolandırıcılık Suçu, Basılmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Centel, Nur/Zafer, Hamide/Çakmut, Özlem**, Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 5. baskı, Beta Basım Yayın, İstanbul, 2021.
- Demiç, Murat**, Yağma Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Dönmezer, Sulhi**, Kişilere ve Mala Karşı Cürümler, 15. baskı, Seçkin Yayıncılık, İstanbul, 1998.
- Dural, Mustafa/Sarı, Suat**, Türk Özel Hukuku, Temel Kavramlar ve Medeni Kanununun Başlangıç Hükümleri, C.1., 4. baskı., Filiz Kitabevi, İstanbul, 2010.
- Eker, Hüseyin**, Yağma Suçları, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Eker, Hüseyin**, Hırsızlık Suçları, 2. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2014.
- Eker-Kazancı, Behiye/Zeyrek, İlker**, TCK'da Dolandırıcılık Suçu, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Durmuş Tezcan Armağanı, C. 21, Özel Sayı, s. 517-583, 2019.

- Ekici Şahin**, Meral, Ceza Hukukunda Rıza, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Eren**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 18. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2015.
- Ertaş**, Şeref, "Sürekli Borç İlişkilerinde (Dauerschuldverhaeltnisse) Zamanlaşımı", DÜHFD, Özel Sayı 2014 (Basım Yılı 2015), C. 16., s. 3093-3104.
- Gökcen**, Ahmet/**Balcı**, Murat/**Şiviloğlu**, Gülfem Pamuk/**Çakır**, Kerim/**Apiş**, Özge/**İçer**, Zafer/**Yılmaz**, Zahit/**Gültekin Diken**, Nil Melek/**Erdin**, Selim/**Öztürk**, Nurten/**Ünal**, Ertuğrul/**Şendoğan**, Büşra, Malvarlığına Karşı Suçlar, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2018.
- Gönül**, Aykut, Hırsızlık Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Gözübüyük**, A. Şeref, Hukuka Giriş ve Hukukun Temel Kavramları, 39. baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2017.
- Gül**, Neytullah, "Simsarın Ücret Hakkı", AÜHFD, 2016, C. 65, S. 4.
- Günay**, Mehmet, "Yağma Suçunun Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsil Amacıyla İşlenmesi", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, Haziran 2015.
- Güriz**, Adnan, Hukuk Başlangıcı, 18. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018.
- Güriz**, Adnan, Hukuk Felsefesi, 13. baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara, 2018.
- Güven**, Kudret, Eksik Borçlar, Temel Özellikleriyle Hüküm Ve Sonuçları Üzerine Bir İnceleme, Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Temmuz 2016, C. 2, S. 2.
- Hafizoğulları**, Zeki/**Özen**, Muharrem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler Kişilere Karşı İşlenen Suçlar, 6. baskı, US-A Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Hafizoğulları**, Zeki, Malvarlığına Karşı Suçların Ortak Genel Yapısı, Turgut Akıntürk'e Armağan, Beta Yayınları, Ankara, 2008.
- İşçeneroğlu**, Mehmet, Yağma Suçunun Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.

- Kılıçoğlu**, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 22. baskı, Turhan Kitabevi, Ankara, 2018.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 1. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2013.
- Koca**, Mahmut/**Üzülmez**, İlhan, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, 11. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Koç**, Orçun, 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Hırsızlık Suçu, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- Koç**, Ziya, Felsefi, Hukuki ve Cezai Yönleriyle Bir Hukuki İlişkiye Dayanan Alacağın Tahsili Amacıyla Yağma (TCK m. 150/1), 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2019.
- Oğuzman**, Kemal/**Öz**, Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 13. baskı, Vedat Kitapçılık, C.2, İstanbul 2017.
- Özbek**, Veli Özer/ **Doğan**, Koray/ **Bacaksız**, Pınar/ **Tepe**, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 13. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2018.
- Özer**, Veli/**Kanbur**, Mehmet Nihat/**Doğan**, Koray/**Bacaksız**, Pınar/**Tepe**, İlker, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2015.
- Özgenç**, İzzet, Ceza Hukuku Genel Hükümler, Seçkin Yayıncılık, 14. baskı, Ankara, 2018.
- Resioğlu**, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Basım Yayım, İstanbul, 2005.
- Parlar**, Ali, 5237 Sayılı Yeni Türk Ceza Hukukuku'nda Dolandırıcılık Suçları, 1. baskı, Bilge Yayınevi, Ankara, 2011.
- Soyaslan**, Doğan, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 10. baskı, Yetkin Yayınları, Ankara, 2014.
- Tezcan**, Durmuş/**Erdem**, M. Ruhan/**Önok**, Murat, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 17. baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2019.
- Toroslu**, Nevzat, Ceza Hukuku Özel Kısım, 3. baskı, Savaş Yayınları, Ankara, 2008.
- Toroslu**, Nevzat/ **Feyzioğlu**, Metin, Ceza Hukuku Özel Kısım, 18. baskı, Savaş Yayınevi, Ankara, 2018.

Urusak, UĞur, Ceza Hukukunda Hukuka Uygunluk Sebebi Olarak Bir Hakkın Kullanılması, 1. baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, 2010.

Uyap Karar Arama Motoru, (<https://emsal.uyap.gov.tr/>), (erişim tarihi:10/12/2022)

Ünver, Yener, Ceza Hukukuyla Korunması Amaçlanan Hukuksal Değer, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2003.

Yazıcıoğlu, R. Yılmaz: Hırsızlık Suçunun Malvarlığına Karşı İşlenen Bazı Benzer Suçlardan Ayrımı, Ceza Hukuku Dergisi, Yıl: 2011, Sayı: 4, İstanbul, s. 1-42, 2012.

Yenidünya, Ahmet Caner, Yargıtay Kararları Işığında Hırsızlık Suçu, 1. baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013.